

Datum
2020-04-06

Vårt diarienummer
ADM/2020:31

Ert datum
2020-01-14

Er beteckning
Fi2020/00131/S3

Kopia till Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Säkrare samordningsnummer och bättre förutsättningar för korrekta uppgifter i folkbokföringen

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslagen och materialet i promemorian. CSN yttrar sig över de förslag som bedöms ha påverkan på myndigheten och avstår ifrån att yttra sig i övriga delar.

Sammanfattning

- CSN är positiv till att underrättelseskyldigheten utvidgas till att omfatta alla myndigheter och samtliga uppgifter som misstänks vara fel eller bristande i folkbokföringen.
- CSN förordar att kvalitén på samordningsnumren stärks ytterligare innan förslaget att i lag tydliggöra samordningsnumrets funktion som identitetsbeteckning genomförs.
- CSN önskar att det i folkbokföringen tydligt framgår med vilken säkerhet identiteten hos en person med samordningsnummer är registrerad.
- CSN har ingen erinran mot förslaget att enskilda själva ska kunna ansöka om samordningsnummer och är positiv till kravet på att sökanden då ska vara skyldig att inställa sig personligen för att styrka sin identitet.
- CSN vill upplysa om att merparten av de personer som myndigheten rekviderar samordningsnummer för varken har bott eller vistats i Sverige, och det är högst oklart om dessa personer någonsin kommer att besöka landet.
- CSN vill informera om att myndigheten inte kan kräva att en studerande inställer sig personligen för att styrka sin identitet innan dennes rätt till studiestöd prövas.
- CSN bedömer att myndigheter kan ha ett behov av att få en identitet fastställd eller styrkt vid en tidpunkt efter att samordningsnumret har tilldelats.
- CSN bedömer att de krav som föreslås ställas på den myndighet som begär tilldelning av samordningsnummer, åtminstone för CSN:s del, i princip motsvarar de krav som i praktiken redan ställs idag. Utifrån

CSN Huvudkontoret

CSN perspektiv bedöms förslaget därmed inte få någon större påverkan på kvalitén eller säkerheten på systemet med samordningsnummer.

- CSN är positiv till förslaget om att samordningsnummer ska kunna avregistreras.
- CSN har inget att anmärka på förslaget om att samordningsnummer ska avregistreras vid utgången av det femte kalenderhalvåret efter det år numret tilldelades.
- CSN är positiv till förslaget om att enskilda som har tilldelats samordningsnummer ska ha en skyldighet att anmäla aktuell adress till Skatteverket.

8.3.2 Underrättelseskyldigheten utvidgas

CSN är i behov av att uppgifterna som presenteras i folkbokföringen är korrekta. CSN använder uppgifter i folkbokföringen som underlag i utredningar om rätt till studiestöd, och inkorrekta uppgifter i databasen kan därmed leda till felaktiga beslut. Inkorrekta adressuppgifter i folkbokföringen innebär dessutom en risk för att CSN tappar kontakten med de kunder som har studielån. CSN är därför positiv till att underrättelseskyldigheten utvidgas till att omfatta *alla myndigheter* och till att omfatta *samtliga uppgifter* som misstänks vara fel eller bristande i folkbokföringen.

Den utvidgade underrättelseskyldigheten kommer att få konsekvenser för CSN:s rutiner och system, men myndigheten bedömer att detta kommer att vara hanterbart inom myndighetens befintliga anslag.

CSN förutsätter att Skatteverket kommer att ha möjlighet att ta emot och registrera det ökade antalet avvikelser som den utökade underrättelseskyldigheten innebär.

9.1 Det bör vidtas åtgärder för att bättre tillgodose behovet av en säker och användbar identitetsbeteckning

CSN ser behovet av och är positiv till ambitionen att förbättra systemet med samordningsnummer. Myndigheten anser dock inte att förslaget om att i lag tydliggöra samordningsnumrets funktion som identitetsbeteckning i sig själv bidrar till en *säker* identitetsbeteckning.

Att i lag tydliggöra samordningsnumrets funktion som identitetsbeteckning höjer samordningsnumrets status genom att sända en signal till samhället om att identiteten för den som har numret är säkerställd. I promemorian framhålls visserligen att samordningsnummer redan idag är en identitetsbeteckning. Det framgår dock också att samordningsnummer till en början inte införts för att fastställa en persons identitet, och den identitetskontroll som gjorts av en person som finns registrerad i folkbokföringen med samordningsnummer är av varierande kvalité.

CSN har behov av att rekvirera samordningsnummer för de personer som uppfyller villkoren för rätt till studiestöd och följer idag de riktlinjer Skatteverket har för rekvirering av samordningsnummer. Det innefattar styrkande av identitet genom bestyrkt kopia av pass eller nationellt ID-kort. CSN har, varken rättsligt eller praktiskt, någon möjlighet att kräva att den studerande inställer sig personligen för att styrka sin identitet innan dennes rätt till studiestöd prövas. Myndigheten ser emellertid uppenbara brister i styrkande av identitet enbart genom en bestyrkt kopia av en identitetshandling utifrån möjligheten att använda samordningsnummer för identitetsrelaterad brottslighet, eftersom det inte sker någon kontroll av att personen är den han eller hon utger sig för att vara.

CSN uppfattar att den föreslagna statushöjningen av samordningsnumret genom lagändringen genomförs utan att kvalitén i existerande register med samordningsnummer, eller i rutinen kring tilldelningen av samordningsnumret, förbättras i någon större omfattning jämfört med i dag (se kommentar till avsnitt 9.4 nedan). För att minska riken för identitetsrelaterad brottslighet förordar CSN att kvalitén på samordningsnumren stärks ytterligare innan lagändringen, som höjer samordningsnumrets status, genomförs. En åtgärd som enligt CSN skulle ha en positiv effekt på kvalitén på systemet med samordningsnummer, och därmed motverka identitetsrelaterad brottslighet, är det förslag som Skatteverket förordar i promemorian *Samordningsnumrens funktion i samhället*.¹ Skatteverket föreslår där att det tydligt ska framgå i folkbokföringen med vilken säkerhet identiteten hos en person med samordningsnummer är registrerad (kontrollerad, fastställd och ej fastställd). För de personer CSN rekvirerar samordningsnummer för skulle identiteten då anses vara fastställd, men inte kontrollerad, eftersom personuppgifterna enbart styrkts genom en kopia av en identitetshandling.

9.2.1 Enskilda ska själva kunna ansöka om samordningsnummer

Förslaget att enskilda själva ska kunna ansöka om samordningsnummer bedöms inte påverka den grupp studerande som CSN rekvirerar samordningsnummer för i någon större omfattning. Detta eftersom dessa studerande normalt inte vistas i Sverige (se kommentar under avsnitt 9.2.2 nedan). CSN har dock ingen erinran mot förslaget.

9.2.2 Ansökan och identitetskontroll

CSN är positiv till kravet på att enskilda som själv ansöker om samordningsnummer ska vara skyldig att inställa sig personligen för att styrka sin identitet eftersom detta gör systemet med samordningsnummer säkrare.

¹ Sid 7-8 och 97 ff i Skatteverkets skrivelser - Samordningsnumrens funktion i samhället 2018-12-17. Dnr/målnr/löpnr: 204 319440-17/113

CSN vill upplysa om att merparten av de personer som myndigheten rekviderar samordningsnummer för varken har bott eller vistats i Sverige. Det är dessutom högst oklart om dessa personer någonsin kommer att besöka landet. För CSN:s del rör detta sig nämligen främst om EES-medborgare och deras familjemedlemmar (oavsett medborgarskap) som har rätt till svenskt studiestöd enligt EU-rätten.²

9.3 En möjlighet för den enskilde att få sin identitet fastställd

CSN bedömer att det inte bara är enskilda, utan att även myndigheter kan ha ett behov av att få en identitet fastställd eller styrkt vid en tidpunkt efter att samordningsnumret har tilldelats, vilket även uppmärksammats i Skatteverkets promemoria *Samordningsnumrens funktion i samhället*.³

9.4 Fler krav på den som begär tilldelning av samordningsnummer

För CSN:s del innebär de krav som föreslås ställas på den myndighet som begär tilldelning av samordningsnummer ingen ändring jämfört med myndighetens rutin och de krav som i praktiken redan ställs för CSN:s del i dag. CSN har inget att invända mot förslaget men bedömer samtidigt inte att det förbättrar kvalitén eller säkerheten på systemet med samordningsnummer i någon större utsträckning.

9.5.1 Skatteverket ska kunna avregistrera en person med samordningsnummer

CSN anser att möjligheten att avregistrera samordningsnummer är en viktig del i att förhindra identitetsrelaterad brottslighet. Myndigheten är därför positiv till förslaget.

9.5.2 När en avregistrering ska ske

En person med samordningsnummer kan vara aktuell som kund hos CSN i mer än fem år. Förslaget om att samordningsnummer ska avregistreras vid utgången av det femte kalenderhalvåret efter det år numret tilldelades kommer därför innebära en viss ökad administration för myndigheten. Utifrån myndighetens beräkningar bör det dock röra sig om strax över 100 personer med samordningsnummer per år, vilket bedöms vara hanterbart. CSN har därför inget att anmärka mot förslaget.

² 1 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen.

³ Se sid 81-82 i Skatteverkets skrivelser - Samordningsnumrens funktion i samhället 2018-12-17. Dnr/målnr/löpnr: 204 319440-17/113

9.7 En skyldighet för enskilda att anmäla aktuell adress

Korrekta adressuppgifter i folkbokföringen är viktiga för CSN:s verksamhet och myndigheten är positiv till att enskilda, som har tilldelats samordningsnummer, ska ha en skyldighet att anmäla aktuell adress till Skatteverket.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åsa Lindahl efter föredragning av utredaren Alexandra Swenning i närvaro av utredaren Patric Peippo. I arbetet med remissvaret har även verksjurist Boel Magnusson, delprocessledare Maria Svanström samt studiestödsutredarna Linnéa Björklund Gustafsson och Siv Ålstig deltagit.

Åsa Lindahl

Alexandra Swenning